

KONGRES HRVATSKIH ARHITEKATA

Brojna i raznovrsna zbijanja

PRIPREMILA:
Tanja Vrančić

Vrijednosni je sustav temelj arhitektonskog rada pa ga treba redefinirati, oblikovati, razvijati i usaditi, a umjesto spektakla i blještavila treba razvijati razumijevanje lokalnih ljudi i krajolika

U Osijeku je od 27. do 29. rujna 2013. održan Četvrti kongres hrvatskih arhitekata s više od 500 sudionika pod tematskim nazivom *Zemlja*. Organizatori su bili Hrvatska komora arhitekata i Udruženje hrvatskih arhitekata, a skup je održan pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske dr. Ive Josipovića i uz potporu brojnih ministarstava. Uz glavni program koji je održan u Hrvatskom narodnom kazalištu u Osijeku, održane su brojne izložbe i radionice, ali i savjetovanje za građane. Kongres je započeo svečanim otvorenjem u kojem su pozdravnim govorima sudjelovali brojni predstavnici hrvatskoga političkog života, poput Ane Mrak Taritaš, ministrice graditeljstva i prostornog uređenja, Darka Lorencina, ministra turizma, Ivce Vrkića, gradonačelnika Osijeka i Vladimira Šišljagića, župana Osječko-baranjske županije. Sudionicima skupa obratili su se i predstavnici organizatora Tomislav Ćurković, predsjednik Hrvatske komore arhitekata i Hrvoje Hrabak, predsjednik Udruženja hrvatskih arhitekata.

Usljedio je okrugli stol o Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske u koji je bio uključen i ministar turizma Darko Lorencin koji je predstavio i novu strategiju razvoja turizma i metodologiju njezine izrade. U raspravi je zaključeno da se prostor treba uskladiti sa Strategijom i da je pri izradi takvih dokumenata potrebna suradnja stručnjaka iz različitih struka koja i nadalje nije uspješna. Također je rečeno kako se Strategija mora provoditi i kako se valja izboriti da se prostor u cijelosti očuva. Prvog je dana Kongresa raspravljena i tema o novim momentima za hrvatski prostor i arhitekturu. Najprije je Anka Kekez Koštro, znanstvena novakinja s Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu, održala uvodno predavanje o etimologiji zakona, njihovoj svrsi i ulozi te komu i čemu služe, a potom su uslijedili okrugli stolovi o legislativi i investitorima, zapravo arhitektura u investicijskom procesu. O izradi novog Zakona o prostornom uređenju i gradnji govorio je Davorin Oršanić, pomoćnik za inspekcijske poslove ministrice graditeljstva i prostornog

uređenja, a bili su nazočni i članovi radne skupine za izradu novog zakona, ali i voditeljica središnjeg Odsjeka za graditeljstvo Grada Zagreba. U raspravi se govorilo o brojnim manjkavostima novog zakona, posebno o zaštiti prostora, investitora i arhitekata te sporaj i ustrašenoj upravi. Na sljedećem okruglom stolu raspravljalo se o investicijama i gradnji te o odnosu s investitorima i poziciji arhitekata, a izneseno je i stajalište kako se ne može očekivati da će novi zakon u tome nešto značajno promijeniti. U raspravi je iznesen i podatak kako se Hrvatska, od 160 zemalja svijeta, nalazi na 140. mjestu po nepovoljnosti za investicije. Prvi se od inozemnih gostiju sudionicima Kongresa obratio Dickon Robinson, nezavisni savjetnik za graditeljstvo, stanovanje, razvoj nekretnina, održivosti i urbanizma iz Velike Britanije, ujedno i jedan od pokretača projekta *Building Futures* koji je pod zaštitom RIBA-e (Royal Institute of British Architects). Potom su arhitekti iz Slovenije, Austrije i Italije objasnili kako funkcioniraju arhitektonske komore njihovih zemalja i na koji se način štite njihova prava i interesi. Riječ je o temi koja je obrađivala arhitektonsku djelatnost u Europskoj uniji, a razmijenjena su međusobna iskustva i rješenja iz zakonodavstva.

Sudionici okruglog stola o Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske

Drugi su dan Kongresa u Osijeku posebno obilježila predavanja inozemnih arhitekata. Skupu se najprije obratio Joao Bento, student The Barlett Scholl of Planning u Londonu s predavanjem na aktualnu temu o ulozi i utjecaju arhitektonskih politika u Europskoj uniji koji o toj temi radi posebno istraživanje. Potom se povela rasprava između arhitekata i stručnjaka resornih ministarstava o provedbi i primjeni arhitektonskih politika u Hrvatskoj. U raspravi su bili uključeni brojni arhitekti, poput Miljenka Bernfesta, predsjednika Odbora za natječaje UHA/HKA i Rajke Bunjevac, dopredsjednice HKA te Vesne Rajković, načelnice Sektora za razvoj posebnih oblika turizma i poduzetništva iz Ministarstva turizma, i dr. sc. Borke Bobovec iz Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja.

Zapaženo je predavanje pod simboličnim nazivom *Kreativna empatija* održao talijanski arhitekt Mario Cucinella, višestruki dobitnik međunarodnih nagrada za održivu arhitekturu, a predstavio je svoja ostvarenja održive gradnje koja nastoje posredno ili neposredno pomagati ljudima. Osvrnuo se na dostignuća vlastite arhitektonske tvrtke (*MCA*) i na inicijative neprofitne organizacije *Izgradnja zelene budućnosti* koja je nedavno osnovana za promicanje održive arhitekture u razvijenim i nerazvijenim zemljama.

Sljedeće je zapaženo predavanje pod nazivom *Zgrade – javni prostor* održao arhitekt Luis Becker, ravnatelj i partner u tvrtki *Henning Larsen Architects* sa sjedištem u Kopenhagenu. Odgovoran je inače za poslovanje na globalnom tržištu i jedan od pokretača velikih projekata u Švedskoj, Velikoj Britaniji, Nizozemskoj, Grčkoj, Španjolskoj, SAD-u, Kini, Siriji, Saudijskoj Arabiji i Ujedinjenim Arapskim Emiratima.

Slijedila je rasprava kojom se pokušalo odgovoriti na pitanje *što je to ruralni prostor*. Okupili su se raznovrsni stručnjaci koji se bave temom ruralnog prostora, a u raspravi su sudjelovali: dr. sc. Jasenka Krančević, iz Savjeta za prostorno uređenje, dr. sc. Biserka Dumbović Bilušić, dopredsjednica Hrvatske

Članovi Organizacijskog odbora: Tomislav Ćurković, Sanja Cvjetko Jerković i Hrvoje Hrabak

sekcije ECOVAST- a (European Council for the Village and Small Town), Višnja Jelić Mueck, dipl.ing.arh., predsjednica Hrvatske mreže za ruralni razvoj, Kornelija Pacanović Zvečevac, dipl. ing. arh. i Davor Salopek, dipl.ing.arh. iz Gradskog poglavarstva Belog Manastira.

Slijedio je završni sažetak procesa legalizacije i osvrt na predstojeću sanaciju. Proces je legalizacije u posljednjih nekoliko mjeseci zaokupio pozornost javnosti, a zaključke je iznio Davorin Oršanić, dipl. ing. arh., iz Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja koje je izradio u suradnji s prof. dr. sc. Tihomirovom Jukićem s Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu. Ujedno se osvrnuo i na sanacije koje tek trebaju uslijediti.

U sljedećoj se raspravi (*Projektne strategije i alati, low tech – uradi sam*) govorilo o jednostavnim tehnologijama i arhitektonskim projektima. O tome su izlagali dr. sc. Dina Stober i doc. dr. sc. Sanja Lončar Vicković s Građevinskog fakulteta u Osijeku, a potom Marina Zajec, dipl. ing. arh., poznata po realizaciji vlastite obiteljske "slamnate kuće", zatim Tomislav Rukavina, dipl. ing. arh. i Robert Jonathan Loher, dipl. ing. arh. te doc. Ivica Plavec, autor modularnih drvenih montažnih kuća.

Predavanje inozemnih gostiju zaključeno je s temom *Istraživanje sadašnjosti* Alessandra Scandurre nagrađivanoga talijanskog arhitekta koji je nedavno dobio priznanje za ulazna vrata na *Expo 2013*. Njegov *Scandurra studio* okupiran je raznovrsnim projektantskim i umjetničkim izazovima, od strategija prostornog planiranja do urbanističko-

ga, arhitektonskoga i izložbenog dizajna te dizajna interijera. Sudjelovao je na posljednja dva Bienenalla u Veneciji, a krajem 2012. izgrađen je novi *Palladio muzej* u Vicenzi.

Istodobno su se u *Esseker centru* održavale cjelodnevne projekcije, radionice za djecu, predava-

nja i izložbe, a građane su najviše privukli besplatni arhitektonski savjeti.

Posljednjeg je dana predavanje održala arhitektica Angela Brady, predsjednica RIBA-e, a potom su usvojeni zaključci Četvrtoga kongresa hrvatskih arhitekata.

U zaključcima se najprije ističe kohezija unutar struke koju smatraju glavnim ciljem djelovanja strukovnih udruženja. Zbog duboke gospodarske i društvene krize koju otežava legislativno slabljenje položaja struke, zajednički je glas jedini jamac očuvanja profesionalnog dostojanstva. Rečeno je kako Strategija prostornog uređenja mora obilježavati ukupan i koordiniran rad strukovnih udruga jer jedino usklađeno predstavljanje može osigurati arhitektonsku zastupljenost u svim razinama društva, posebno u uvjetima neoliberalnog tržišta. Važan je i aktivizam koji je jedna od ključnih djelatnosti arhitekata. Arhitektura je naime oduvijek javna disciplina, ali se vjerodostojnost može ostvariti sustavnim objašnjavanjem vrijednosti arhitektonskog razmatranja, a važna je i medijska zastupljenost. Politika je također važna za ostvarivanja arhitektonskih težnji, pa arhitekti moraju osigurati mjesto uz politiku, naravno ponajprije kao neovisni stručnjaci. Na kraju je rečeno da je vrijednosni sustav jedini temelj arhitektonskog rada i da ga treba redefinirati, oblikovati, razvijati i usaditi. Umjesto spektakla i blještavila potrebne su vrijednosti koje su utemeljene na razumijevanju lokalnih ljudi i krajolika, dakle jedna nova arhitektura – tzv. arhitektura zemlje.

INICIJATIVA MLADIH I PODRŠKA ISKUSNIH

PRIPREMILI:

Morena Galešić, mag.ing.aedif.

Izv.prof.dr.sc. Boris Trogrlić

Zajednički temelji - druženje mladih istraživača u Splitu

Skup je zamišljen kao druženje mladih znanstvenika i iskusnijih kolega profesora, a istaknut je problem politike razvoja znanosti koja znanstvene novake upućuje na istraživanje i objavljivanje radova, ali ih istodobno opterećuje velikom satnicom nastave

Prvi skup mladih istraživača iz područja građevinarstva, arhitekture, geodezije i elektrotehnike pod nazivom *Zajednički temelji* održan je u Splitu 26. i 27. rujna 2013. Cilj je bio potaknuti mlade ljude na zajedničko prijavljivanje na nacionalnim i međunarodnim natječajima i projektima. Skup je organizirao Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije Split (FGAG), a sudjelovali su predstavnici fakulteta iz Hrvatske i susjedne Bosne i Hercegovine.

Na svečanom su otvaranju pozdravne govore održali Morena Galešić, predsjednica Organizacijskog odbora te prof. dr. sc. Alen Harapin, dekan FGAG-a i prof. dr. sc. Branka Ramljak, prorektorica Sveučilišta u Splitu. Istaknuto je da bi se mladi trebali zajednički suprotstaviti izazovima budućnosti u znanosti, struci i nastavi, posebno primjenom interdisciplinarnosti. Početak su skupa uveličali i mladi solisti iz Glazbene škole *Josip Hatze*.

U nastavku su govorili pozvani predavači pa je prof. Alen Harapin govorio o optimalnim strategijama i važnosti suradnje u poslu, životu i znanosti, a potom je o znanosti u praksi i teoriji govorio prof. emer. dr. sc. Ognjen Bonacci.

Uslijedila su pripremljena izlaganja mladih istraživača kojih je bilo ukupno 33 u šest sekcija. Teme su bile iz građevinarstva (konstrukcije, hidrotehnika, prometnice i organizacija građenja), elektrotehnike (modeliranja procjene rizika, optimizacija potrošnje energije i sl.), geodezije (internetska semantika za geostatističke podatke i kartografija) i arhitekture (urbanizam i povijest umjetnosti).

Drugog je dana Nikola Balić, dipl. ing., voditelj Ureda za transfer tehnologije (UTT) Sveučilišta u Splitu, održao predavanje o novom programu financiranja Europske unije *Horizon 2020*, a predstavljen je i projekt *Jadranska infrastruktura za tran-*

Mladi istraživači ispred Galerije Meštrović

Naslovnica zbornika sažetaka

sfer tehnologije – TAdria za jačanje veza akademske zajednice i gospodarstva. U nastavku je održan okrugli stol o budućnosti mladih znanstvenika u Hrvatskoj na kojem su izneseni brojni problemi, ali i poneka ideja za njihovo rješavanje. Posebno je istaknut problem politike razvoja znanosti koja znanstvene novake upućuje na istraživanje i objavljivanje radova, ali ih istodobno opterećuje velikom satnicom nastave. Svi su sažeci izlaganja tiskani u posebnom zborniku radova, a skup su pripomogli Galerija *Meštrović*, komore građevinarstva, arhitekata i geodeta te Udruga građevinskih inženjera Splita (UGIS). Goste je skupa najviše dojmilo razgledavanje Splita, posjet Galeriji *Meštrović* i razgledavanje Dioklecijanove palače, gdje im je o povijesti palače i Splita govorila doc. dr. sc. Katja Marasović s FGAG-a.